

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütőrőkön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többzori hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitvány sora 40 fillér.

Új román program.

(Ü. L.) A lapok írják, hogy Románia miniszterelnöke üzenetet küldött a hazai tuzó román vezetőkhez, hogy nem tesznek jó szolgálatot Romániának, ha a Magyarországon élő románokat folyton izgatják. A lapok továbbá írják, hogy a békesebb románok készülnek akcióba lépni, és a napokban tartandó népgyűlésen kiadják az új programot, elejtve az 1881-dikét, a melynek első pontja Erdély autonómiájának a kivívása.

Mindenesetre örvendetes, ha Romániában is kezdik belátni a Magyarországoni izgatások káros következményeit. Románia érdeke egy a magyaréval, védekezni a szláv tengeráradat ellen, mely mindkét fajra veszélyes.

Romániára haszon Magyarország barátsága. A Balkán államok népessége együttvéve sincs annyi, mint Magyarország népessége. Törökország 5.800.000 . . . Románia 5.500.000 . . . Bulgária 3.300.000 . . . Görögország 2.250.000 . . . Szerbia 2.200.000 . . . Montenegró 560.000. Ez összesen kitesz annyit, mint Magyarország népessége. Magyarország tehát egymagára is felül haladja a keleti kis államok összes népességét.

Romániának terjeszkedési vágyai nem lehetnek Magyarország felé, mert az kivétel nélkül a magasabb fokú kulturán álló nem románok miatt. Hiszen ha létre jöhetne (!)

Dákó-Románia s kikerekítődné Románia a Tiszaig, mit nyernének vele. Bomlást, semmi egyebet. Tizenegy millió népet kéne bekebelezniök, a miből 8.500.000 nem román. Hiszen az ily terjeszkedés Románia vesztét okozná, fölbontaná az állam egységét. De kéveként hullna szét a kis Románia abban az esetben is, ha csak Erdélyt okkupálhatná. Az egy millió két-háromszázezer magyart és százt a közel harmincz városával, nem tudná megemészteni Románia. Már pedig az ily állam kikerekítésében nincs haszon, a mely az állam bomlasztására vezet.

Meg aztán az ily terjeszkedés csak orosz segélyvel történhetne meg. Ebben pedig nagy köszönete nem lesz a kis Romániának, ha győzelem kísérné az orosz fegyvereket. És a most folyó háború is mutatja, hogy Románia érdekeivel ellentétben áll a szlávok előnyomulása. Ezért szövetséges a hivatalos Románia a monarchiákkal, mely fölfogásban jó lesz osztolni a nem hivatalos Romániának is. S ha egyszer az utóbbi is bekövetkezik, akkor a közös egyetértés létrejöhet a magyar és román közt.

Hazai románjaink nagyobb része nem hazafiatal. Békés polgárai Magyarországnak. Csak a terror nyugtázta le eddig őket.

A román sajtó a tuzók kezében van. Féktelenül támadnak miudent, a kik nem az ők hajójukban eveznek. Daczára a kis táboruknak, ők a hangadók és beszélnek a

románság nevében. Még pedig hangosan beszélnek! . . . Minden román egyet a tuzók vezetése alatt áll és irányítják a pénzintézeteket is.

Lehet-e csodálni, ha ők látszanak a románok szószólóinak? . . . Éket vernek a magyar és román közé. Pedig a tuzók nem képviselik a románságot, annak csak kis töredékét. A románok zöme hű polgára a magyar hazának s nem gravitál kifelé. Tudja jól, hogy az ő érdeke össze van forrva a magyarság érdekével. Fajához ragaszkodik, de azt összetudja egyeztetni a magyarral való összetartással. E tekintetben kétség többé nincs.

De túrték elég hibásan a tuzók terrorját, és csak magán beszélgetésükben fejezték ki elégtelenségüket a tuzókkal szemben. Természetesen az ily eljárással a helyzet urai a tuzók voltak.

Hogy azonban soká már nem tarthatott az ily visszás állapot, azt bebizonyíták a képviselő választások. A román tuzó jelöltek kisebbségben maradtak. Ez az idők jele volt! . . . A tuzók háttérbe szorításának az előjele volt. Az első lépés megtevődött. Most következik a folytatása. Arad megyében Világoson lesz a közelebbi román népgyűlés, a hol a békés románpart zászlóját kibontják és bizonyítják a románság tul zöme, a zászló alá fog sorakozni.

Erdély autonómiájának s több más tuzó

Kurucz táborig dal.

Véreim, kuruczok, végvári vitézek,
 Jó Kassa piarozán kik táborat véretek.
 Kedvvel az Uristen nézzen ma reátok,
 Jámbor énekmondót ha meghallgatjátok.

Zord, súlyos ígéret hirdetek ön néktek,
 Koporsója mellől Rákóczi vezérnek,
 Ternyosodó szívvel kiket ujon hoztam.
 Az idők énekét énekelem mostan.
 Mondom mozdulását az mostan-időknek,
 Mondom vsjudását messzi jövendőknék.
 Csudák születését, titkok tolnását,
 Roncsolt Magyarország vérben-ujlását.
 Mert közel a nap már, mert kondul az óra.
 — Kinek füle legyen, hallgasson a szóra.

Amsz igaz férfi koporsója mellett
 Megszálta a lelke siri hideg szellet.
 Az évek erőt omolva toltak,
 Óriás riadással riadtak a multak.
 Százado s zelleto omolt a szivemre,
 Iszonyu igékekkel szólta tetemre.
 Tetemlátni: halott, nagy szemekbe nézni,
 Rakott ravatalok holtjait idézni.
 Lelkekkel éjféiben birkozásra kelni,
 Keserü sírás közt bugva énekelni.
 Kiáltani, zugni, sikoltani szárazszor,
 Hogy messze legyen még ama szörnyü gyásztor
 Kitél a halálban hült nagy szivük retteneg
 Óreg hallottaknak, régi erőseknek.

Ott szókkal, a miktől majdhogy az ér pattan,
 Ektüvel esküdtem, fogadva fogadtam,
 Hogy: tetemeiktől merre a föld terhes.
 Merre poraktól kalás szemé teljes;

Földanya emlíni még véreik élnek,
 Tisza-Duna táján még magyar a lélek.
 Még semmi se halt meg, minden, minden él még,
 Lobog az erökben ama régi vér még.
 Nem multak a multak, nem holtak a holtak,
 Élnek az erősek, a kik régen voltak:
 Ifju izmokban a régi keménység,
 Ifju szemekben a régi reménység.
 Ifju legényekben az öreg legények,
 A régi kemények nem haltak meg, élnek!
 Hogy, a mit szerezték, véren s mit vettek,
 Véren és halálon justt kiverkedtek,
 Nagy testamentumot a mit ránk hagyának:
 Nem adjuk, nem hagyjuk bitangok fogának.
 Mert a jövők terhet most ifjak hordják,
 Tüzben ujhodik most ifju Magyarország.

Koporsója mellől Rákóczi vezérnek
 Imhol ez ígéket hoztam ma tinéktek.
 Igy láttam a multban a jövendők sorját.
 Tüzben ujhodik most ifju Magyarország.

Tüzben ujhodik most minden, a mi régi.
 Mostan a multaknak jövövé kell égni.
 Vettetik a tüzre mostan, a mi korhadt,
 Mostan, a mi vénhedt, adatik a pornak,
 Elhull, a mi férges, esik az esendő,
 Tüzben születik most s véren a jövendő.
 Most kell a kemény kar, mely buzogányt kedvel
 Most a kemény homlok, égnek emelt fejjel.
 A mi jön még itten: minden az erőse,
 Most mindenki gyáva, ki nem izzott hőssé.
 Most pulya gyermek mind, most nem igaz ember,
 Hinni a ki nem tud, merni a ki nem mer.
 És áruló minden és ozudar és hitvány,
 A ki nem lép bátran, bizalommal bizván.

Mert bizonyítom, magyarok tinéktek:
 Nem azok közt vagyon a ti ellenségtek,
 Fene gyűlölettel a kik néznek rátok,
 Kiknek komor ajkán árad konok átok,
 Káromló vaksággal a kik öklük rizzák,
 S nyögik a jövendők szörnyü vsjudását.
 Megnyomorult éhes szegény sok testvérték.
 — Véreim, magyarok! bizony mondom néktek —
 Eljön a jövendő és eljön az óra,
 A mikor eljönnek szent találkozóra,
 S magyar a magyarnak, egy harozos a másnak.
 Testvér a testvérték közé kezét ráznak.
 Hanem a ki nevet, a ki fejet osóvál,
 A ki tüzet nem fog szikraverő szónál.
 A ki, mikor tüzzel tüzesül az ország,
 Forgatja fejében hitvány maga-dolgát,
 A kinek a gunyba ajka belevásik.
 Ki nem mer gondolni nagyot, óriásit,
 Sirván a ki nem sir törpe-ozudar-voltán.
 Megállani nem mer ezerek omoltán.
 A kinek nincs lelke, villámokat ontó:
 Az a kutyahitü, az ellen, a rontó.

Mert most a jövendő riadva közelget.
 Most inog a vén föld, most rengnek a lelkek,
 Most senki sem él meg, a ki halni nem mer,
 Most senki sem áll meg, a ki nem vasember,
 A ki nem tüzember és köszikla-ferfi.
 Mostan mindeneknek tüzben kell megérni.
 Mert itt van a nagy nap, mert kondul az óra.
 — Kinek füle legyen, hallgasson a szóra.

Kassa városában iraték ez ének,
 Mikor a diákok utána jegyzének
 Tizenkét esztendőt tizenkilenc száznak,
 Isten ótalmasza mi szegény hazánkat.

Sik Sándor.

programnak többé nincs helye. A mérsékelt románok azt leveszik a napirendről. Szorítsak végre teljesen le a tulzókat, a saját fajuknak tesznek ezzel szolgálatot. Érdekel várjuk a világosi román népgyűlés lefolyását.

Országgyűlés.

Folyó hó 29-én kezdte meg a képviselőház az 1913-ik évi állami előirányzatnak: a két milliárdos költségvetésnek tárgyalását. Ez a nevezetes parlamenti nap jelentőségéhez méltón folyt le. A padokat sűrűn lepték el a munkapárt tagjai. Annak husz-harmincz ellenzéki képviselőnek a hiánya, aki rendszeres időben részt szokott venni a vitában, fel se tűnt. Ma különben az ellenzék is képviselve volt. Megjelent Giesswein Sándor és már eleve bejelentette azt a szándékát, hogy élénk részt vesz a költségvetési vitában.

Az elnöki jelentések után Hegedűs Loránt előadó nagyon érdekes, magvas beszédében vezette be a vitát. Utalt arra a komoly külpolitikai helyzetre, melyben a bizottság a költségvetést tárgyalta. Kifejtette, hogy mily hatalmas mértőföldjelző a magyar állami élet fejlődésében ez a két milliárdos költségvetés, mely realitásával, hatalmas méreteivel bizonyítja az állami és társadalmi élet gazdasági erejét és konszoliditását. A kiadások hatalmas emelkedésével a bevételek természetes gyarapodása áll szemben. Ezt az emelkedést a terhek növelése nélkül értük el. A múlt évben még a hitelekre utalt beruházásokat is kölcsönök igénybevétele nélkül értük el. Csak a rendkívüli hadügyi terhek kölcsön útján való fedezése aggodalmas. Ma a vámbevételek nagy emelkedése még megkönnyíti a hadügyi terhek viselését. De ha változik a kereskedelmi politika védvamos iránya, ha — amit remélni lehet, — a kereskedelmi mérleg megjavul és nem lesz passzív, akkor még nehezebb lesz a közös költségek fedezése. Ezért azt kívánja, hogy a hadügyi terheket az állam kizárólag saját bevételeiből fedezze. A költségvetést, mely a maga egészében egy pénzügyileg reális, a nemzet megerősödését, jólétét szolgáló politika eredménye, elfogadásra ajánlja.

A nagy tetszéssel fogadott előadói beszéd után a jegyző Giesswein Sándort hivta fel, aki a költségvetés ellen jelentkezett szólásra. Giesswein nagy figyelem között kezdte meg beszédét. A Ház tagjai köréje csoportosultak és — noha élesen, bár tárgyilagosan bírálta a költségvetést — egyes kijelentéseit sűrűn helyeselték.

Mindenekelőtt megokolta, hogy miért vesz részt a vitában. A költségvetéshez az államnak olyan nagy érdekei fűződnek, az ellenőrzésre és a bírálatra oly nagy szükség van,

hogy ő mint ellenzéki képviselő egyenesen kötelességének tartja, hogy itt megjelenjék és a maga erejével igyekezzék az ország érdekeit tőle telhetőleg szolgálni.

A Ház zajos helyesléssel fogadta ezt a kijelentést. Az ellenzék mai harcmódora — folytatta a szónok — sztrájkhoz hasonlít. A sztrájk a munkások harca a tőke ellen. Ebben a harcban sebeket kap a tőke is, sebeket kap az egész gazdasági élet, de legtöbb sebet kapnak rendszerint a sztrájkolók, mert ők a gyengébb fél.

Ő igenis részt vesz a parlamenti küzdelemben, mert az ország nagy politikai átalakulás előtt áll. A választójogi reform a küszöbön van és a költségvetési vita a választójogi harcnak bevezetése. Itt szükséges, hogy a pártok a konzervatív és progresszív felfogások szerint csoportosuljanak. Tulról is vannak a progresszív iránynak hívei, innen is. Ő, mint a progresszív irány híve, kívánja, hogy az összes pártok részt vegyenek a harcban.

Majd a költségvetés bírálatára tért át, egyelőre röviden, mert az egyes tárczáknál részletesebben adja elő nézeteit. Főleg a szociális reformokat sürgette és különösen közegészségügyi berendezéseink kiépítését. A kormány iránt bizalommal nem viseltetik és ezért a költségvetést nem fogadja el.

A szónoknak érdekes előadásáért sokan gratuláltak.

Most Rudnay Béla következett, aki a történelemből vett példákkal igazolja, hogy minden nemzeti szerencsétlenségünknek a belső meghasonlás és fegyelméletlenség volt az oka. Az obstrukció ennek a visszavonásnak a fegyvere, ezért ezt lehetetlenné kellett tenni. Ha nemzeti királyság volnánk, az ellenzék akkor is obstruálna. Hatalmi vágyból mindig talál rá ürügyet. Ime előbb közjogi vívmányokért obstruált, most pedig az általános, titkos, egyenlő választójogért. Az ellenzék taktikája Szapolyai Jánosra emlékeztet, aki Szegeden obstruált hadseregével és hagyta Lajos királyt elveszni Mohácsnál.

Most ismét kontra szónok következett: Mihályi Tivadar, román nemzetiségi képviselő, aki elismeréssel emlékezett meg a monarchia politikájáról és elítélte az ellenzék külügyi állásfoglalását. Ők előbbre teszik hazájuk érdekeit és csak azután a fajrokonai iránti rokonérzést. Sürgeti a választójog beterjesztését. A költségvetést természetesen nem fogadja el.

Szűnet után Antal Géza következett. Bevezetésül a költségvetésből vett adatokkal illusztrálta, hogy az átmeneti és beruházási kiadások között nem vonják meg elég világosan a határvonalat. Vaanak átmeneti kiadások, amelyek inkább beruházások, és viszont beruházások, amelyek inkább az átmeneti kiadások közé tartoznak. Ez zavarokat okoz főleg akkor, amikor a zárszámadás tételeit a költségvetéssel összehasonlítjuk. Ezután magas tudományos színvonalon

foglalkozik a tisztviselő kérdéssel. A tisztviselői állások szaporítása súlyos teher nemcsak az államra, de a tisztviselőkre is, mert ez akadályozza javadalmaik szaporítását. Egy új tisztviselői állás javadalmaival, még a legalacsonyabb rangfokon is, tíz régi tisztviselő helyzetén lehetne gyökeresen javítani. De az állami élet fejlődése mellett jámbor kívánság azt várni, hogy a hivatali állások ne szaporodjanak. Éppen oly lehetetlen a tisztviselők fizetési igényeit az állam pénzügyi helyzete mellett annyira kielégíteni, hogy elégedetlenség ne legyen. Elsősorban szociális reformokra, a kínzó drágaság enyhítésére van szükség. Aztán a szolgálati pragmatikára. Egy berlini tudós érdekesen fejtegeti a tisztviselők lélektanát. Vannak stréberek, akik feljebbvalóik jóakarátát minden eszközzel ki akarják nyerni, vannak elkeseredettek, akik látják, hogy minden igyekezetük hiába való, nem tudnak előbbre menni. Így van ez a porosz tisztviselői karban, de így van — talán nálunk is. Ezért van szükség a jogok és kötelességek szigorú elhatárolására, egy jó fegyelmi eljárásra, szóval a szolgálati pragmatikára.

Törvényhozási intézkedések háboru esetére.

A magyar kormány szombaton három törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé. I. A háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről. Ezt Lukács miniszterelnök terjesztette be.

II. Lovak és járművek szolgáltatásáról.

III. Különböző hadiszolgáltatásokról szóló javaslat. Ezeket Hazai honvédelmi miniszter terjesztette elő.

Bécsből jelentik, hogy Stürgkh miniszterelnök a pártelnökök értekezletén kijelentette, hogy már a legközelebbi napokban három törvényjavaslatot fog benyújtani: 1. Lőszorozásról. 2. A csatlátagok támogatásáról mozgósítás esetére. 3. Magánosok és községek teljesítményéről, lakóhelyiségek és szállító eszközök tekintetében mozgósítás esetén. — Kérte a pártelnököket, hogy mivel a javaslatok gyors és sima keresztülvitelére van szükség, tegyék lehetővé ezek mielőbbi elintézését.

Feltűnik, hogy az osztrák törvényjavaslatok közül, csak egy, a lovak szolgáltatásáról szóló egyezik meg a magyar parlament elé kerülő javaslatokkal.

Ennek magyarázata abban van, hogy a többi intézkedésre Ausztriában már rég megvan a törvény. A jelenlegi külpolitikai helyzet teszi szükségessé, hogy ezek az intézkedések, amelyek eddig nálunk csak rendeleti uton és úgy is csak részben voltak keresztülvitelők, most törvényhozási uton is szabályoztassanak.

Nehogy ezek az intézkedések nyugtalan

A VILAG LEGJOBB

U.K. TEA

KINGDOM

TEA COMPANY

LONDON

Az angol király szállító.
Különlegesség:
„KINGDOM BLEND“
az angol királynak Five
o'clock teájából.

Főraktár: **Winkler János és Czirner József** urak üzletében.

A walesi herceg szállító.
AZ „U. K.“ TEA
rendkívül kiadós és
illatos.

ságot okozzanak, irányadó helyen szükségnek tartják hangsúlyozni, hogy ezek a javaslatok főképp az első, nem adhatnak egyáltalában okot aggodalomra. Sőt egyenesen sok tekintetben a külpolitikai helyzet által támadható bonyodalmak meggátolására szolgálhatnak, mert a belső rendre és az állampolgárok biztonságára vonatkozó törvényes garanciákat vannak hivatva nyújtani.

Háboru.

Feszültség és a háborus izgalom egyre tart. Semmi oly lépés nem történt, amely a megoldás felé vezetne. Legfeljebb azt vehetjük kedvező jelnek, hogy Németország állandóan bizik a békeben és Anglia mindent elkövet, hogy Oroszországot a békés útra terelje.

Edl konzul megcsonkítva érkezett távirati jelentéséből — mint Bécsből tudatják — az tűnik ki, hogy Prizrendben a nemzetközi jogon súlyos sérelem esett. A konzul házára ki volt tűzve a zászló és Jankovics tábornok tisztjeivel együtt oly módon jártak el, ami durván sérti a nemzetközi jogot.

A belgrádi várban napok óta dolgoznak a fogoly török katonák szerb tisztek vezetésével a vár aláaknázásán, hogy abban az esetben, ha a monarchia hadserege oda bevonul, fel lehessen a várat robbantani. A vagyonszámba kerülők, iparosok nagy része már elhagyta Belgrádot és Nisbe költözött át. A legtöbb szerb család utra készen áll. Naponta nyolc vonatot szállítják a költözőket.

A bolgárok és görögök közötti viszálykodás minap már valóságos harcban tört ki szuronyrohammal. Számos halott és száznál több sebesült maradt a harctéren.

HIREK.

— **Az új hercegprímás.** A király Vaszary Kólos bíboros hercegprímást saját kérelmére fölmentette és dr. Csernoch Jánost v. b. t. t. kalocsai érseket 1913. évi január 1-től kezdődőleg Magyarország hercegprímásává és esztergomi érsekké kinevezte. Az új hercegprímás hivatali esküjét Zichy kultuszminister jelenlétében december első hetében, valószínűleg 5-én teszi le a király kezébe. Ezután a főgyógyhely megvele következnek, amely január 1-re megtörténik. A javadalmak hivatalos átadása a tavaszig el fog tartani. Az új hercegprímás most 60 éves.

— **Anyakönyvi kinevezés.** Szász József, vármegyénk főispánja Papp Gyulát a borsómezői anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

— **A Nagyenyedi Sportklub** alapszabályait Lukács László miniszterelnök, mint belügyminiszter jóváhagyta.

— **Hangverseny.** A „Nagyenyedi Daloskör” e hó 7-én, szombaton a Bethlen-főiskola dísztermében hangversenyt rendez a következő műsorról: 1. Farkas Ö. „Szere-nád”. Előadja a Daloskör zenekara. 2. Lányi E. „Dalsokor”. Előadja a Daloskör férfikara. 3. Abt F. „Álomkép”. Farkas Ö. „Sir a nóta”. Énekli Vojka Antal, zongorán kíséri Balla Beláné. 4. Nicolai. „Nocturne” a Windsori vig nők-ből. Herold. „I. Fin-nálé” a „Zampá”-ból. Énekli a zenekar kísérete mellett a Daloskör vegyeskara. 5. Beethoven. Prometheus-nyitány. Játssa az egyesület zenekara. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-díj 1 korona.

— **Történelmi felolvasás.** Az 1848-iki szabadságharc történetéről Vágó Bertalan festőművész a jövő héten felolvasást rendez a Nemzeti Szálló dísztermében. A mű 224 színes vetítő és mozgóképekben ismerteti meg a szabadságharc legérdekesebb eseményeit, főbb szereplőit, véres csatáit a közönséggel. A darabot a szerző maga olvassa fel.

— **Agyonlőtte az erdőpásztor.** Pénteken az esti szürkületben Nagyenyed város Bükkös erdejében Stencsel Maté erdőpásztor Csora Augustin feleenyedi 19 éves legényt agyonlőtte. Az eset így történt a rendőrségtől nyert értesülés szerint: F. hó 29-én délután a város bükkösi erdőpásztor Stencsel Maté fatolvajlásban tetten érte Csora Augustin 19 éves, Gróza Tenázia 50 éves feleenyedi lakosokat, a kiktől zálogot követelt. Csora, a ki a fát kivágta és a kinek a kezébe fejsze volt, annak átadását megtagadta. Mikor az erdőpásztor a fejszét elakarta tőle venni s közeledett hozzája, hátulról Gróza torkon ragadta az erdőpásztor, a miből dulakodás keletkezett, s dulakodás közben elsült az erdőpásztor fegyvere és oly szerencsétlenül találta Csorát, hogy az a szenvedett sérülésébe még aznap belehalt. Sztencselt a rendőrség letartóztatta.

— **Az Edison fényjáték színház** ma megint érdekes és aktualis műsorról tart előadást. A műsorból kiemelendő: „Legyőztél” színház 3 felvonásban. Előadják a kopenhági dán kir. udvari művészek. A két főszerepet Else Frölich, a legszebb dán mozi-színésznő és Waldemar Psilander, a világ legelső mozi színésze alakítják. „Az előke-lők klubja” igen érdekes dedektív-humoros 2 felvonásban. A főszerepet Sherlock Holmes, a híres dedektív játssa. Balkáni háboru, legújabb aktualis felvételek. Az eddigi felvételek közül a legsikerültebb és leg-hosszabb eredeti helyszíni felvétel. Egy teljes felvonás. Hossza 500 méter.

— **A zalatnai állami polgári leányiskola** december hó 1-én a Kaszinó helyiségekben jótékonycélú előadást rendez.

— **Nem mulatnak.** Déván néhány nappal ezelőtt a társadalom vezető férfiai elhatározták, hogy az idei télen semmi mulatságot nem rendeznek, sem bált, sem családi estélyt,

sőt kisebb összejövetelt sem és ilyenek megtartását minden erejükkel megakadályozzák. Ennek az oka az, hogy a közgazdasági viszonyok nem megfelelőek fölszeleges pénzkidásra. Az eszme az egész városban nagy rokonszenvvel találkozott. Méltó példa az utánzásra.

— **Suhanczok lövöldözése.** November 27-én este 7 órakor három iparos inas az esti iskolából hazamenve a Hid-utcai nagy hidon Pall Gyula nevű gyanutlanul ott menő első gimn. tanulót utonálló mód szerint megtámadott. Az egyik inas revolvert szegzett a mellének e szavakkal: „most már vége az életednek” és a revolvert elsütötte. Szerencsére a fiut a lövés nem találta, de valósággal rémületbe ejtette és hogy a lövés az elég forgalmas utcán mást nem ért, szintén a véletlennek tulajdonítható. Valószínűleg rosszabb kimenetele lett volna e támadásnak, ha egy városi képviselőtestületi tag éppen oda nem ér és közbe nem veti magát. A suhanczok erre megfutamodtak és a Malom-utczában — mintegy 60 lépésnyi távolságban a revolvert újbó elsütötték. A megtámadott fiu édes apja a rendőrségnek a suhanczokat megnevezve panaszt emelt és azt hisszük, nem marad eredménytelenül, hogy ehhez hasonló eset elő ne fordulhasson. Együttal felhívjuk a rendőrség figyelmét az inasok esti durva, rakoncátlan magaviseletére, illetlen kiabálásaira és káromlásaira. Ez minden iskolai előadás után bárki által látható és hallható. Ideje volna már, hogy az efféleket a rendőrség is észrevegye. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy a felemelt számú rendőrlégénység hol van elfoglalva, ha nem teljesít ele-gendő szolgálatot az utcákon?

* **Szülők öröme,** ha a csecsemő kitűnően fejlődik. Gyakran zavarok állanak be a gyermek fejlődése körül, amelyek rendszerint az emésztéssel vannak összekötve. Ilyenkor a szülők orvosi tanácsra csak a világhírű „Phosphatine Fallières”-sel táplálják a gyereket és a jó hatás el nem maradhat. A Phosphatine Fallières a gyermek-tápszerek fejedelme, amely tartalmazza az összes nélkülözhetetlen anyagokat. Szülők százezrei áldják e gyermektápszert.

* **A magyar közönség** előtt eléggé ismert volt eddig is a Kolozsvári (Heinrich-féle) gyógyszerpangyár kiváló hiruve, de mégis nagy rekordot jelent, hogy egy élelmes nagy amerikai cég évi 100,000 kor. értékű szappan átvételére kötelezte le magát.

* **A Zoltán féle csukamájolaj** minőség, hatás és íz tekintetében felülmulhatatlan. Nem tartalmaz mézgákat és glicerint, mint az emulsiók és azért ezekkel ne téveszszük össze. Kapható Zoltán B. gyógyszer-tárában Budapesten és a gyógyszer-tárakban.

HIRDETÉSEKET legutányosabban felvesz lapunk kiadóhivatala.

Minden pénteken friss dunai hal, és szepességi vörsl, mindennap friss szebeni vörsl, prágai soder és csemegekülönlegességek kaphatók:

GIRNER J. JÓZSEF
kereskedésében
NAGYENYED.
Telefon 53 sz. Főtér.

— **C. F. Meyer**: A barát násza és egyéb novellák. Az Athenaeum Könyvtár, mely sorra adja a világirodalom legnagyobb remekeit, legutolsó kötetében a svájciak legnagyobb német írójának legkiválóbb novelláit ismerteti meg a magyar olvasókörzettel. Conrad Ferdinand Meyer a világirodalom egyik legnagyobb jellemző talentuma. Történeti alakokat és korokat — talán a mi Kemény Zsigmondunkat kivéve — senki sem tudott hozzánk olyan közel hozni, mint ő. Noha a világtörténet legnagyobb alakjainak hatalmas rajza mellett az apró jellemző vonásokról sem feledkezik meg: bámulatosan tömör nemcsak kifejezés, hanem kompozíció tekintetében is. Az Athenaeum Könyvtárban megjelent novellái legkiválóbb írói kvalitásait tüntetik fel. A barát násza rendkívül érdekfeszítő, szinte izgalmas történetet Dantevel, mindegyik idők legsodáltságosabb költői talentumával beszélteti el. És olyan ragyogó költői nyelven, hogy teljes illúziót ebreszt. Elhisszük, hogy Dante beszél el, hogy Dante fantáziája és poézise csillog fel előttünk. A kötet egy másik novellája: Az asszonybíró, mely különben „A barát násza” és az ugyancsak ebben a kötetben kiadott: Gusztáv Adolf apródja című elbeszélés mellett, a híres svájci legnagyobb remeke: a művészi tömörségnek nagyszerű példája. Ebben az aránylag rövidke novellában több kötetű regény anyagát sűrítette össze. Ugy hat ez a kis elbeszélés, mint valami csattanó jelenetekben gazdag, remekül megkonstruált dráma. Gazdag cselekménye színterohan a csel felé. Egy-két vonás realiztikus élethűséggel varázsol elénk alakokat és eleveníti fel korukat, milliójukat. Azt hisszük, ezek a jól összeválogatott novellák, melyeket Lányi Géza Viktor nagy hozzáértéssel és bravúrral fordított le magyarra, csak gyarapítani fogják az Athenaeum Könyvtár eddigi sikereit. A gyönyörű kötetecske fedő lapjának művészi és jellemző illusztrációja Basch Árpád műve. A kötet ára 1 K. 90 f.

— **Az Ujság jubileuma**. Ez év karácsony havában jut el „Az Ujság” fennállásának tizedik évfordulójához. A modern zsurnalisztikában páratlan lendülettel és bámulatos gyorsasággal jutott a vezető és mértékadó napilapok legeslegelső sorába és immár évek óta országos hírnev, megbecsülés és közkelettség az osztályrésze. S miközben az egyre nagyszerűbben kibontakozó magyar zsurnalisztikában kiküzdötte magát és vezető pozícióját, maga is nagyban hozzájárult a modern magyar zsurnalisztika valódi típusának kialakulásához. Jogos büszkeséggel, a végzett munka és a kivívott sikerekkel megokolt önértéssel tekint vissza „Az Ujság” a befutott első tíz esztendőre, a szárnybontás, a meggyőződés és a pozícióhódítás első nagy etapjára. Maga köré csoportosította az ország nagy intelligenciájának zömét; írói és hírlapírói gárdájával, a zsurnalisztika elit csapatával, otthonossá lett a legszélesebb rétegekben, hangjának komolyságával és előzékenységgel, irodalmi szintjével, irányító, szórakoztató, és mindig a felvilágosodást és haladást szolgáló tendenciájával a legmagasabb és legkényesebb igényeket igyekezett sikerrel kielégíteni és politikai, társadalmi, kulturális és gazdasági életünkben figyelemre méltott tényezőjévé lett a közvéleménynek. Olvasóinak óriási tömege és sokfelesége legjobban bizonyítja, hogy mindenkor és mindenkinek a legjobbat, a legszebbet és legértékesebbet nyújtotta hosszú tíz esztendőnek munkájában nap-nap után. Ezt a jelentős, „Az Ujság”-ra, a magyar zsurnalisztikára és bizonyos tekintetben a magyar közéletre is nevezetes évfordulót nem tünepelheti meg méltóbb módon „Az Ujság”, mint ha karácsony napján jubilaris számot ad ki, mely tartalma-

nál és terjedelménél fogva felülmúl minden eddig meg a külföldön is megjelent ünnepi számot, érték dolgában pedig nem vetekedhetik vele semmiféle naptár és albumjándék. Ezt a jubileumi számot megkapja minden új előfizető is, aki „Az Ujság”-ra január hó elsejével előfizetői közzé lép.

Pehelykönnyű elegáns. Tartósabb mint bőr.

Berson
gummi sarok
előnyeiről
mindenkinek meg van győződve.

LEGJOBB AJÁNDÉK

a tartós és olcsó

hazai szőttesáru

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld:
LINGNER szővőgyára NAGYENYED

Eladó házastelek.

Szentkirály-utca 78. sz. alatt levő házastelek öt szoba, konyha, kamara és melléképülettel, megosztozás végett örök áron eladó.

Értekezhetni ugyanott.

357 1-6

Kereskedésben **pénztárnoki** vagy hivatalban **gépirónői állást keres** 6 elemi osztályt végzett 17 éves polgárleány.

Cím a kiadóhivatalban.

344 3-3

Eladó birtok.

Csongva községben (Alsó-Fehér m.) Marosujvártól 2 kilométerre, egy **400 holdas birtok 7 hold ujonnan beállított fajszőlővel** és a faluban levő **4 holdas szép urilakással** eladó. Értekezhetni a tulajdonossal Csongva u. p. Marosujvár.

386 5-10

Mély tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Főtérén** levő, újonnan átalakított és kényelmesen berendezett

Központi vendéglőt

november 30-án szombaton este **megnyitottam.**

Külön termetet, valamint **jó magyar konyhámat** ajánlom a n. é. közönség szives figyelmébe.

Elsőrendű söröket és Winkler János úr jeles erdélyi hegyaljai borait fogom eszentül ts kiszolgálatni. Havi ábbonomat háznál, vagy elhordva is mérsékelt árban adok. Külön termék! Jó magyar koszt! Kifőző jó italok!

A n. é. közönség kegyes pártfogását kérve vagyok mély tisztelettel:

Sándor István,
vendéglős.

354 1-1

8120-912. közig. sz.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a **Nemzeti-színház nagyterme** mozgófénykép színház előadások (mozi) céljára **1912. december hó 7. d. e. 10 órakor** a városháza közgyűlési termében nyilvános árverésen három év tartamára bérbe fog adatni.

Bérleti idő kezdete 1913. január 1. Kiküldési ár 2400 korona. Árverési feltételek hivatalos órák alatt a város levéltárában megtekinthetők.

Városi tanács.

Nagyenyed, 1912. november hó 29.

356 1-1

Sándor Jenő, polgármester.

21493-1912. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Asz idei Szt. Miklós országos vásár

folyó évi december hó 12-étől bezárólag december hó 16-áig fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra december hó 12-étől, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1912. évi november 5-én.

A városi főkapitányságtól:

353 1-2 v

Eöe Ferencz, főkapitány.

MŰTRÁGYÁT (16% kálimsuperphosphat)

állandóan raktáron tart **WINKLER JÁNOS, Nagyenyeden.**

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Alsó-Fehér vármegye Közig. Erdészeti Bizottságától.

3954—1912. erd. sz.

Pályázati hirdetés.

Alsó-Fehér vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága a lemondás folytán megüresedett Boroskrakkó lakhellyel rendszeresített boroskrakkói **Járásírdőri** állásra pályázatot hirdet.

J a v a d a l m a z á s.

Kezdő fizetés 600 kor., mely 5 évenként 100 koronával emelkedik, 1000 koronáig. Utazási átalány 200 kor. Lakbér 120 kor. Tuzifa átalány 60 kor. Irodai átalány 10 kor. Az általa felfedezett és felhajtott kárterületekből 10% rész és hajtópénz. Erdőkihágási tárgyaláson való megjelenésért 2 kor. élelmezési díj és kilométerenként 20 fill. fuvardíj.

A pályázóktól az 1879. XXXI. t. cz. 32. §-ában foglaltak és a szakvizsga letételén kívül az oláh nyelvnek szóbeli tudása is megkívántatik. Szakvizsgával nem bírók pályázata csak abban az esetben vétetik figyelembe, ha szakvizsgás pályázó nem jelentkezik elegendő számban, kiknek megválasztásuk esetére a szakvizsga letételeig törzsfizetésük 90%-éka fizetettetik ki.

A kellőleg felszerelt pályázati kérések **1912. évi december 31-ig** Alsó-Fehér vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához nyújtandók be. Megválasztott állását a megválasztásról vett értesítés keltétől számított 1 hónapon belül köteles elfoglalni.

Nagyenyed, 1912. évi november hó 26-án.

Br. Bánffy Kázmír,
alispán, elnök.

355 1—1

1278—912. jzói. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy **Asszonynépe** község tulajdonát képező s italmérsi joggal bíró **korosmaháza** Asszonynépe községhezánál **1912. évi december hó 6-án** délelőtt 11 órakor nyilvános árverés útján 3 évre legtovább ígérőnek bárbe fog adatni.

Kikiáltási ár évi 403 kor.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ugy a körjegyzői irodában, mint Asszonynépe községhezánál megtekinthetők.

Asszonynépe, 1912. évi november hó 24-én.

352 1—1

Márton Béla, körjegyző.

1278—912. jzói. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy **Háporton** község tulajdonát képező s italmérsi joggal bíró **korosmaháza** Háporton községhezánál **1912. évi december hó 10-én** délelőtt 11 órakor nyilvános árverés útján 3 évre a legtovább ígérőnek bárbe fog adatni.

Kikiáltási ár évi 922 kor.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ugy a körjegyzői irodában, mint Háporton községhezánál megtekinthetők.

Háporton, 1912. november hó 24-én.

351 1—1

Márton Béla, körjegyző.

AZ UJSÁG

karácsonyi nagy jubileumi száma

tartalom és terjedelemben pártatlanul áll az egész világsajtóban. Nincs az a naptár- vagy albumajándék, mely ezzel az egy

Előfizetési árak: karácsonyi jubileumi számmal

Egy évre — K 28. — félér. Ezt a karácsonyi jubileumi számot megkapja mindenki, aki AZ UJSÁG-ra, ha csak egy hónapra is, január elsőjével előfizet.

AZ UJSÁG a legjobban szerkesztett, teljesen független, nagy előkelő napilap. Vasárnap: Asszony-, Gyermekek- és Automobil sport melléklet.

Megrendelő cím:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám.

Hirdetéseket

legutányosabban felvesz lapunk kiadóhivatala.

GÉPOLAJ!

Értesítés!

Legközelebb üzembe jön

Amerikai rendszerű gépolajgyáram.

E nemből s ily módon

legelső az egész ország területén.

Mindenfajta gép- és hengerolaj minden minőségben.

BENZIN fogyasztók

figyelmét ezúton vagyok bátor újonnan épített s a modern technika legújabb vívmányának meg-

teljesen felszerelt **benzinrektifikációm-ra** felhívni. Ezen készülék segítségével legelső minőségű finomított és kétszer tisztított, **motorbenzint,**

autóbenzint, **löttyintőbenzint** több minőségben, teljesen szagtalan, gyógytári célokra is, továbbá **gazolint** (világítási célokra), **hidrát** (szárazlesztésre), **szuszpenziós benzint** és **terpentinpótlókat** gyárthatok, mely elsőrendű termékeimet mérsékelt áron, pontos és gyors kiszolgálás mellett ajánlom tisztelt vevőimnek. — Legfinomabb **király- és szalonpetrolium!** Mindenemű ásványolajtermékek; **motorhajtó olajak,** **mozdony- és gépkező-olajak!!** — **Tűzelő olajak!!** ■■■■■■

BARUCH-JEREMIAS
kőolajfinomítógyára Maros-Vásárhely.

„Kollarit” bőrlemez

„kaucsuk compositióval bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedőlemez.

A jelenkor legjobb tetőfedőlemeze. **VÉGTELENÜL TARTÓS.**

Régi zsindely-tetők átfedésére kiválóan alkalmas. Sem mázolni, sem meszlével bevonni nem kell.

Kapható:

SCHOPPEL és **BAUER**
vaskereskedőknél
NAGYENYED.

270 11—15 v

Elismert legjobb gyártmányok
Lingner György
 nagyenyedi szövőgyárából
 előirt gyári áron kaphatók
 a gyári raktárban Szentkirály-utca 106 sz.,
 Mészáros János és T.-nál és a Fogyasztási szövetkezetben, Főter

2 szoba, konyha

istállóval ellátott telek azonnali
 bérbeadó olcsón, Felszeg-u. 29.
 szám alatt Nagyenyeden.

Értekezhetni Felszeg-utca 25. sz. alatt.
 243 2-10 v

LEGTARTÓSABB

húzott drótszálas lámpa

Magyar

Siemens - Schuckert - művek

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

399 4-5

1278 - 912.

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága ezennel köz-
 hírré teszi, hogy Fugad község tulajdonát
 képező s italmérési joggal bíró **koresma-
 háza** Fugad községhezánál **1912. évi deczem-
 ber hó 11-én** délután 2 órakor nyilvános
 árverés útján 3 évre a legtöbbet ígérőnek
 bérbe fog adni.

Kikialtási ár évi 600 kor.

Az árverési feltételek a hivatalos órák
 alatt ugy a körjegyzői irodában, mint Fugad
 községhezánál megtekinthetők.

Fugad, 1912. évi november hó 24-én.

350 1-1

Márton Béla, körjegyző.

**Az „Első Magyar Általános
 Biztosító Társaság“**

nagyenyedi ügynöksége
 ez uton értesíti az érdeklődő közönséget,
 hogy a biztosítás összes ágaira (élet
 tűz, jég és betörés) vonatkozó díjzije-
 tések **Földes Ede** ur könyvkereske-
 déseben eszközözendők. Ugyanott a biz-
 tosításokra vonatkozó összes felvilágo-
 sítás okmegtudhatók.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság
 nagyenyedi ügynöksége.

Óh jaj! KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG
 és elnyálkásodás ellen
 gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillai

az étvágyat nem rontják és kítünő ízűek
 Doboza 1 és 2 K.
 Próbadoz 50 fill.

Kapható gyógytárakban és drogériákban.

Eljen!
 Egger-mellpasztilla csak-
 namar meggyógyított.

Megfojt ez az atkozott
 köhögés.

Fő- és szétkúldési raktár: Dr. **EGGER LEÓ** és **EGGER I.** Budapest, VI., Héval-u. 12.
 Kapható: Nagyenyeden: U. Kovács József és Schuller Viktor gyógytárában.
 Gyulafehérvárt: Frólich Oszkár, Vlád Virgil és Vértes Miklós gyógytárában.

A „Nagyszebeni Általános Takarékpénztár“

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek
 mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő
 részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények

Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

A NAP

Főszerkesztő: **Braun Sándor** Kiadótulajdonos: **Mérei Jenő**

A NAP
 a magyar újságírás szenzációja, a magyar
 közönség legkedvesebb lapja, a 48-as esz-
 mény és a magyar nemzeti törekvések egyet-
 len hű és kérielhetetlen szószólója.

Budapesten egy szám **4** fill.
 Vidéken egy szám **6** fill.

Minden jó magyar ember olvassa „A NAP“-ot.
TESSÉK ELŐFIZETNI

Egy évre 18 K Negyedévre 4-50 K
 Felévre 9 K Egy hóra 1-60 K

FÉNYES EREDMÉNYT HOZ
 A NAP minden apróhirdetése, mert naponta **155.000**, havonta **4 130.000**
 példányban jelenik meg és mindenki olvassa!

A NAP apróhirdetési levelezőlapja 10 szóig 70 fill., 20 szóig 1 kor. 40 fill., 40 szóig 2 kor.
 80 fillér. Kapható minden dohányüzletben!